

Parlamentul
Republicii Moldova

DGJ-ol nr. 132
21 martie 2024

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege pentru aprobarea Registrului arheologic național și modificarea unor acte normative

(nr.71 din 06.03.2024)

În conformitate cu prevederile Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și ale art.54 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996, examinând proiectul de lege menționat în titlu, Direcția generală juridică expune următoarele considerente.

I. Observații de ordin general

1. Proiectul de lege a fost înaintat ca inițiativă legislativă a Guvernului Republicii Moldova, fiind aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.160 din 06.03.2024, fapt ce corespunde prevederilor art.73 din Constituție și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Prin natura reglementărilor, proiectul de lege se înscrie în categoria legilor organice, iar domeniul de reglementare ține de competența exclusivă a Parlamentului, fiind astfel incidente prevederile articolelor 66 și 72 din Constituția Republicii Moldova.

3. Potrivit Notei informative, proiectul de lege are drept scop executarea prevederilor art.16 alin.(2) din Legea nr.218/2010 privind protejarea patrimoniului arheologic. Registrul arheologic național a fost elaborat în baza informațiilor conținute de Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.1531/1993, a informațiilor și studiilor publicate în literatura științifică de specialitate, manuscrisul Repertoriului monumentelor de arheologie, a informațiilor obținute în urma inspecțiilor efectuate de către specialiștii Agenției Naționale Arheologice în perioada 2012-2023, precum și în urma descifrării ortofotoplanurilor din Fondul național de date geospațiale.

II. Privitor la concordanța proiectului de lege prevederilor legislative și respectării normelor de tehnică legislativă

- Cu referire la **Art. II** din proiect,

1) considerăm oportună republicarea Hotărârii Parlamentului nr.1531/1993, or, potrivit art.70 din Legea nr.100/2017 *actul normativ modificat substanțial se republică conform legii, în temeiul dispoziției cuprinse în actul de modificare*, sau elaborarea unui nou Registru al monumentelor.

2) în aceeași ordine de idei, subliniem necesitatea ajustării prevederilor hotărârii citate la normele Legii nr.764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova. Astfel, potrivit modificărilor operate prin *Legea nr.248/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr.764-XV din 27 decembrie 2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova*, orașelor Chișinău, Bălți, Bender, Cahul, Ceadâr-Lunga, Comrat, Edineț, Hîncești, Orhei, Soroca, Strășeni, Tiraspol și Ungheni li s-a atribuit statutul de municipiu, iar pentru unele localități noțiunea de „raion” a fost înlocuită cu sintagmele „UTA Găgăuzia” (pentru localitatea Vulcănești) și „Unități administrativ-teritoriale din stînga Nistrului cărora li se pot atribui forme și condiții speciale de autonomie” (pentru Camenca, Rîbnița, Slobozia).

3) La punctul 1:

- **subpunctul 4)**, poziția „224” urmează a se substitui cu „424”;

- **subpunctul 6)**, la compartimentul „Raionul Hîncești” după poziția „651” se va completa cu poziția „652”, care reprezintă un sit arheologic din epoca antică cu localizarea administrativă în sat.Sărăteni, com.Cotul-Morii și urmează a fi exclus din Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat;

- **subpunctul 9)**, pozițiile „1993, 1994” se vor substitui cu pozițiile „1093, 1094”, așa cum este indicat în Hotărârea Parlamentului nr.1531/1993, la compartimentul „Raionul Orhei”;

- **subpunctul 14)**, după poziția „331” se va completa cu poziția „332”, care reprezintă sit arheologic din epoca antică cu localizarea administrativă în mun.Chișinău, bd.Cuza-Vodă (ASP „Vierul”) și urmează a fi exclus din Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat.

4) La punctul 2:

- **subpunctul 1)**, poziția „133” urmează a fi exclusă din proiect, întrucît aceasta reprezintă monumentul de arhitectură Biserica „Sf. Împărați Constantin și Elena” care nu se regăsește în Registrul arheologic național. Această obiecție este valabilă și pentru pozițiile:

- „322” – compartimentul „Raionul Camenca”;

- „677” – compartimentul „Raionul Edineț”;
- „1176” – compartimentul „Raionul Fălești”;
- „1341” și „1352” – compartimentul „Raionul Florești”;
- „1907” – compartimentul „Raionul Ocnița”;
- „2547” – compartimentul „Raionul Sîngerei”;
- „2969, 2970” – compartimentul „Raionul Șoldănești”;

- **subpunctul 2)**, poziția „169” urmează a se substitui cu poziția „269”, așa cum se regăsește în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat la compartimentul „Raionul Camenca”. De asemenea, după poziția „310” urmează a se completa cu poziția „311”, care reprezintă un sit arheologic cu localizarea administrativă în sat. Severinovca și urmează a fi exclusă din registrul anterior menționat;

- **subpunctul 3)**, poziția „419” plasată după poziția „515”, se va substitui cu poziția „519”, precum se regăsește în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat la compartimentul „Raionul Dondușeni”;

- **subpunctul 5)**, poziția „876” se va exclude, deoarece aceasta nu se regăsește în Hotărârea Parlamentului nr.1531/1993, iar după poziția „941” se va include poziția „942”, care reprezintă sit arheologic cu localizarea administrativă în sat. Hancăuți, rl. Edineț și urmează a fi exclus din Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat;

- **subpunctul 6)**, poziția „1063” urmează a fi omisă, deoarece a fost abrogată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.409/2023 privind modificarea Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.1531/1993. De asemenea, urmează a fi exclusă și poziția „1073”, întrucât aceasta nu există la compartimentul „Raionul Fălești”;

- **subpunctul 7)**, după poziția „1351” se va completa cu poziția „1353”, care reprezintă sit arheologic cu localizarea administrativă în sat. Gura Camencii, rl. Florești și urmează a fi exclus din Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat;

- **subpunctul 12)**, după poziția „2125” se va introduce textul „*poziția tumuli 5*”, deoarece compartimentul „Raionul Rîșcani” conține două poziții care poartă numărul de ordine „2125”. Totodată, poziția „2209” se va substitui cu textul „2209A”;

- **subpunctul 13)**, după poziția „2371” se va introduce textul „*poziția așezare*”, deoarece compartimentul „Raionul Sîngerei” conține două poziții care poartă numărul de ordine „2371” dintre care o poziție este „Monument în memoria a 20 consăteni căzuți în 1941-1945” din sat. Coadă-Iazului ce urmează să se regăsească în continuare în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat;

- **subpunctul 14)**, după poziția „2703” se va introduce poziția „2705”, care reprezintă sit arheologic cu localizarea administrativă în com.Holoșnița, rl.Soroca și urmează a fi exclus din Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat. Totodată, poziția „1789” se va substitui cu poziția „2789” după cum este indicat în registru.

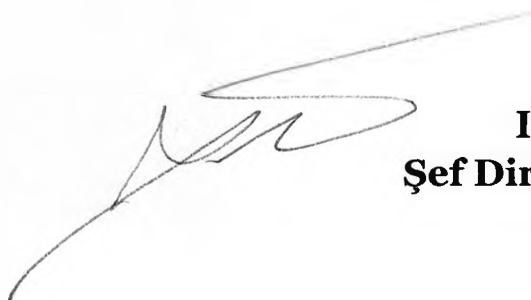
5) La punctul 3:

- **subpunctul 9)**, textul „Vulcănești” se va substitui cu „Raionul Vulcănești”.

- **Art. IV** se va completa cu alin.(2) cu următorul cuprins:

”(2) Guvernul în termen de 2 luni de la publicarea prezentei legi, va asigura republicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a Hotărârii Parlamentului nr.1531/1993 pentru punerea în aplicare a Legii privind ocrotirea monumentelor”.

Asupra aspectelor de oportunitate a proiectului de lege urmează să se pronunțe Parlamentul în ședința plenară, iar adoptarea acestuia ține de competența exclusivă a Legislativului.

**Ion CREANGĂ,
Șef Direcție generală**

*Ex.:V.Arion-Lupu
Tel.:820 586*